

УДК 658.091 (477)

В.А. НЕСТЕРОВСЬКИЙ, доктор геологічних наук
Т.І. ДРОЗД, аспірант

КНУ ім. Т. Шевченка

Маркетингові дослідження ринку напівдорогоцінного каміння України

В статті приведені результати маркетингових досліджень ринку напівдорогоцінного каміння України за період 2013–2014 гг.

In this article include the marketing research and analysis of Ukrainian precious stones during 2013–2014.

Маркетингові дослідження є важливою складовою розвитку каменесамецвітної галузі. Вони слугують індикатором попиту та пропозицій, а також дають можливість спрогнозувати виробництво та асортимент товару на перспективу.

Метою роботи було встановлення особливостей попиту і пропозицій на каменесамецвітну сировину та різних виробів з неї на ринку України в сучасний період. Маркетингові дослідження проводили методами аналогії, опитування, порівняння на спеціалізованих виставках-ярмарках «Україна самоцвітна», «Світ самоцвітів», «Ювелір Експо Україна» та інтернет-ресурсах протягом 2013–2014 рр. Аналіз ринку здійснювали за трьома напрямками: сировина, оброблена сировина, готові вироби. При цьому увагу акцентували на вивченні асортименту та ліквідності певних груп товару.

Виклад основного матеріалу та його аналіз

Згідно з законом України від 1997 року до напівдорогоцінного каміння відносять 35 самоцвітів, які поділено на

два порядки [1]. До першого порядку належать бірюза, жадеїт, лазурит, маляхіт, молдавіт, нефрит, тигрове та котяче око, хауліт, хризокола, цоїзит, чароїт; до другого – агат, амазоніт, гагат, гематит, дерево скам'яніле, джеспіліт, егіриніт, епідозит, кахолонг, кварцит кольоровий, кремій кольоровий, онікс мармуровий, опал, пегматит, пірофіліт, родоніт, сердолік, серпентиніт, скарни кольорові, содаліт, халцедон, шпати іризуючі польові, яшма.

Як бачимо, перелік напівдорогоцінних каменів досить великий, але присутність їх на ринку самоцвітів України не однакова. Деякі з них невідомі як споживачам, так і продавцям, наприклад: хауліт, егіриніт. На ринку майже не представлено кварцитів кольорових та пірофілітів. У дуже обмежених кількостях присутні жадеїт, молдавіт, цоїзит, епідозит. У малих обсягах поширені хризокола, гагат, опал, дерево скам'яніле, скарни кольорові, содаліт.

Якщо розглядати напівдорогоцінне каміння за різними товарними групами, то найменш представленою є сировина. З усього переліку напівдорогоцінного каміння в сировині найчастіше пропонують: агати, дерево скам'яніле, кре-

мені, халцедони, яшми. Основним асортиментом ринку є частково чи повністю оброблена сировина у вигляді галтовки, зрізів, кабошонів та готові вироби у вигляді прикрас і елементів декору (рис. 1–4).

Особливого попиту набула галтовка. На ринок України вона потрапляє з країн Євросоюзу, Сполучених Штатів, Бразилії, Індії тощо. У цьому виді продукції присутні майже всі найменування напівдорогоцінного та дорогоцінного каміння. Деякі з них представлені трьома і більше різновидами. З групи напівдорогоцінного каміння в галтовці майже відсутні чароїт, нефрит, молдавіт і хризокола. Галтовку в основному купують як амулет, талісман, оберіг, лікувальний камінь, а також як сировину для виготовлення кабошонів і елементів декору (табл. 1).

Зрізи з напівдорогоцінного каміння (пластинки, крайці) на виставках-ярмарках представлені здебільшого невеликими зразками кольорових різновидів різних груп каменю першого і другого порядку. Їх купують для колекціонування, виготовлення картин, мозаїки та як сировину для подальшої обробки. Найбільшим попитом користу-

Рисунок 1. Кабошони

Рисунок 3. Готові вироби

Рисунок 2. Галтовка

Рисунок 4. Елемент декору – картина

Таблиця 1. Основні види продукції з напівдорогоцінного каміння на ринку України

Галтовка	Тигрове і котяче око, агат, онікс мармуровий, родоніт, сердолік, халцедон, содаліт, яшма, шпати іризуючі польові
Кабошони	Бірюза, жадеїт, лазурит, малахіт, нефрит, хризосола, цоїзит, чароїт, амазоніт, гагат, гематит, епідозит, кахолонг, кремій кольоровий, онікс мармуровий, опал, пегматит, родоніт, сердолік, халцедон, содаліт, яшма, шпати іризуючі польові
Готові прикраси	Бірюза, жадеїт, лазурит, малахіт, нефрит, гагат, хризосола, цоїзит, чароїт, амазоніт, онікс, кремій, опал, кахолонг, пегматит, пірофіліт (в гемах), родоніт, сердолік, халцедон, содаліт, шпати іризуючі польові, яшма
Елементи декору	Цоїзит, дерево скам'яніле, джеспіліт, кварцит кольоровий, кремій кольоровий, пегматит, халцедон, скарни кольорові, яшма

ються зрізи з гарним текстурним малюнком, пейзажні та різнобарвні (кремені, агати, яшми).

Досить повно на ринку представлені кабошони. Їх купують для виробництва ювелірних прикрас і біжутерії в поєднанні з дорогоцінними і недорогими металами та шкірою. Кращим попитом користуються кабошони з пейзажної яшми, чароїту, нефриту, сердоликових агатів, меншим – з мармурового оніксу, кахолонгу, джеспіліту, малахіту, дерева скам'янілого. Саме таке співвідношення зберігається і на ринку готових виробів.

Майже всі самоцвіти з групи напівдорогоцінного каміння є полімінеральними, що зумовлює їх численні структурно-текстурні та колористичні різновиди. Тому на ринку у цій групі самоцвітів зустрічається велика кількість торгових назв, які часто дублюють геологічні терміни. Але саме це приваблює споживача і збільшує попит та ліквідність каменів.

Аналізуючи ринок напівдорогоцінного каміння за основними видами продукції, можна зазначити, що перевага, проте, надається готовим виробам (прикрасам), на які припадає близько 36 %. Вони мають технологічну й естетичну завершеність. Кабошони займають близько 29 %, галтовка – 15 %, елементи декору і сувенірна продукція

– 11 %, сировина і колекційне каміння – 9 % (рис. 5).

Потрібно зауважити, що зацікавленість споживача та продавця в готових виробах збігається. Покупець не хоче витратити зайвий час на придбання, наприклад, окремих кабошонів та шкіри чи металу, щоб у подальшому знайти майстра, який зробить прикрасу. Продавець також зацікавлений у продажу вже готового виробу, бо ціна на нього значно вища. Щодо галтовки, то ціна на неї незначна, тому споживачий сегмент відносно високий.

Порівнюючи за ціновим діапазоном галтовку і кабошони, слід зазначити, що виготовлення останніх більш трудомістке, а відповідно і більш затратне. Ціна на галтовку менша, ніж на кабошони, до того ж ціна на галтовку формується в гривнях за грам, на кабошони – в гривнях поштучно. Наприклад, якщо порівнювати яшмовий кабошон і галтовку однієї маси, то вартість кабошонів буде вищою у 5–6 разів.

Найменшим попитом користуються сувеніри і елементи декору. По-перше, це зумовлено недостатнім сприйняттям та використанням у звичному побуті елементів декору і сувенірів з напівдорогоцінного каміння, а саме: попільниць, шкатулок, підсвічників, картин, куль, приладдя для письма. По-друге, ця група товару є досить дорогою, бо при формуванні роздрібною ціни зна-

чний надбавочний коефіцієнт йде за ексклюзивність та авторство майстра, тому не кожен може це собі дозволити.

Висновки

За останні роки ринок напівдорогоцінного каміння в Україні суттєво звужився. Особливо зменшилось вітчизняне виробництво та продаж сировини.

Головними чинниками цього звуження є:

- зменшення поставок сировини;
- зниження рівня попиту внаслідок економічної нестабільності;
- застаріла технічна база вітчизняних виробників;
- відсутність чітких регулюючих механізмів експортно-імпорتنних операцій з напівдорогоцінним камінням у рамках СНД та з іншими країнами;
- відсутність повноцінної культури та естетики використання напівдорогоцінного каміння.

По окремих позиціях напівдорогоцінного каміння часто попит не задовольняє пропозиція. Це насамперед стосується каменів, які традиційно постачали з Росії і Казахстану.

Використана література

Дорогоцінні метали та дорогоцінне каміння: зб. законодавч. та нормат.-прав. акт. / голова ред. кол. Мельник В.П. – К.: СПД Морхотко Р.В., 2008. – 374 с.

Напівдорогоцінне каміння України

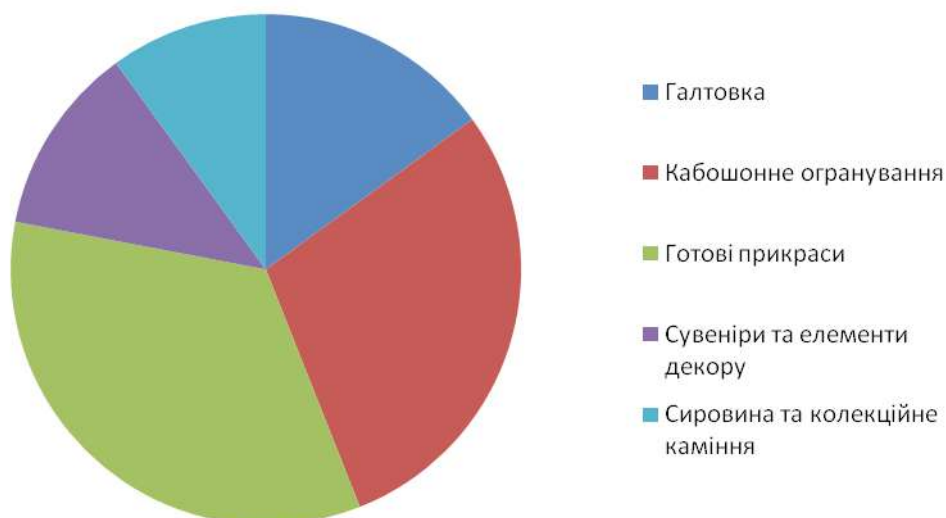

Рисунок 5. Сумарний попит та ліквідність різних видів продукції з напівдорогоцінного каміння України